

Riksmaten ungdom

Slutrapport för delprojekt Planering för logistik och datainsamling

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	2
2	Inledning	2
	2.1 Avgränsningar	2
	2.2 Målgrupp för rapporten	3
	2.3 Dokument	3
	2.4 Definitioner och förkortningar	3
3	Beskrivning av projektet	3
	3.1 Bakgrund	3
	3.2 Projektets målsättning	4
	3.3 Projektorganisationen	4
	3.4 Tidplan	4
4	Projektets genomförande	4
5	Resultatet	4
6	Erfarenheter från projektet	12
7	Ekonomisk slutrapport	12
8	Bilagor	13

1 Sammanfattning

Planering för logistik och datainsamling är ett delprojekt i Riksmaten ungdom. Riksmaten ungdom är Livsmedelsverkets femte nationella matvaneundersökning och omfattar ungdomar i åk 5 och åk 8 i grundskolan och åk 2 i gymnasiet. Även ungdomar som inte deltar i gymnasieutbildningen med år födda samma år som elever i åk 2 ska inkluderas i Riksmaten ungdom. Förarbetet i Riksmaten ungdom har varit uppdelat i flera delprojekt och syftet med detta delprojekt är att planera för logistik och datainsamling så att datainsamlingen i Riksmaten ungdom kan genomföras. Mål för projektet är att skapa en organisation för att samla in blod- och urinprover, skriva avtal som krävs, ta fram underlag för urval, utreda kontakt med skolor och få etikansökan godkänd.

I projektet har följande utförts:

- Tillsammans med AMM-kliniker skapat en organisation för provtagning och med Preanalys för provhantering
- Identifierat och slutit avtal (med AMM) för datainsamling och satt oss in i regelverk för datainsamling så lagar och föreskrifter följs t ex personuppgiftslagen (PUL)
- Bestämt vilket provmaterial som behövs för insamling av blod- och urinprover
- Etikansökan är godkänd (inbjudan/information till rektorer, elever och föräldrar ingår i etikansökan)
- Underlag för urval och deltagarantal i pilotundersökningen har tagits fram
- En plan för hur vi kontaktar skolor och kontaktar ungdomar som inte deltar i gymnasieutbildningen har tagits fram
- Flödesscheman och checklistor har tagits fram

Vi kommer att testa alla delar i pilotundersökningen som genomförs under hösten 2015 och därefter görs justeringar och förbättringar inför huvudundersökningen som är planerad att genomföras under hösten 2016 och våren 2017.

2 Inledning

2.1 Avgränsningar

Rapporten sammanfattar det arbete som skett inom ramen för delprojektet ”Planering för logistik och datainsamling”. I några fall har arbetet mellan delprojektet och pilotstudien gått i varandra. Vissa delar som ingår i pilotstudien har genomförts i samband med detta delprojekt.

I delprojektet ingår inte att kontakta skolor (efter första informationen via e-post) eller utbildning av fältarbetarna.

2.2 Målgrupp för rapporten

Rapporten vänder sig till medarbetare på Livsmedelsverket som arbetar med Riksmaten ungdom.

2.3 Dokument

Bilaga 1-30.

2.4 Definitioner och förkortningar

AMM: Arbets- och Miljömedicin

MSB: Myndigheten för Samhällsskydd och Beredskap

PUL: Personuppgiftslagen

SCB: Statistiska centralbyrån

3 Beskrivning av projektet

3.1 Bakgrund

Livsmedelsutbud, livsstil och livsmedlens innehåll av näringsämnen, toxiska ämnen och patogena mikroorganismer ändras kontinuerligt och därför är det viktigt att följa befolkningens matvanor och livsstil fortlöpande. Information från matvaneundersökningar används för att beräkna exponering för toxiska ämnen.

För att uppfylla instruktionen genomför Livsmedelsverket nationella matvaneundersökningar med det övergripande syftet att mäta matvanor på ett nationellt representativt urval.

Planering för logistik och datainsamling är ett delprojekt i Riksmaten ungdom. I detta delprojekt kommer en plan för logistik och datainsamling att tas fram så att fältarbetet i Riksmaten ungdom kan genomföras.

Riksmaten ungdom är den femte nationella undersökningen som Livsmedelsverket genomför. Riksmaten ungdom omfattar ungdomar i åk 5, åk 8 samt åk 2 på gymnasiet och målet är att 3000 ungdomar ska ingå i undersökningen. I detta delprojekt ska också en plan tas fram hur ungdomar (i samma ålderskategori som åk 2 på gymnasiet) som inte deltar i gymnasieutbildningen kan inkluderas i Riksmaten ungdom. En webbaserad metod anpassad för målgruppen kommer att användas för att samla in kostdata och enkätsvar. Knappt hälften av ungdomarna kommer också tillfrågas om de vill lämna blod- och urinprover. Fältarbetet planeras att utföras av personal på Livsmedelsverket (instruera eleverna hur de rapporterar sina matvanor i webbmetoden) och sju AMM-kliniker kommer att samla in blod- och urinprover i skolorna. Riksmaten ungdom är planerad att genomföras under hösten 2016 och våren 2017 och en pilotstudie genomförs hösten 2015.

3.2 Projektets målsättning

En plan för logistik och datainsamling för Riksmaten ungdom har tagits fram där:

- Ett samarbete med AMM-klinikerna har skapats.
- Logistik för skolor, AMM, provmottagning och provhantering har planerats.
- Utrett hur ett nationellt representativt urval av skolor ska tas fram.
- Avtal som krävs har identifierats och lagar och föreskrifter för datainsamlingen följs.
- Etikansökan är godkänd.
- Körsschema för datainsamlingen har planerats.

3.3 Projektorganisationen

Delprojektgruppen bestod av Anna Karin Lindroos UV/RN, Monika Pearson UV/RN, Eva Warensjö Lemming UV/RN och Cecilia Nälsén UV/RN (delprojektledare).

3.4 Tidplan

Projektet startade i oktober 2014 och avslutades i augusti 2015. Första delprojektet genomfördes i november 2014 och det sista hölls i juni 2015.

4 Projektets genomförande

Projektgruppen arbetade med de olika aktiviteterna både på delprojektmöten och enskilt. Flera av aktiviteterna är av den karaktären att input behövs från flera personer och har därför varit bra att diskutera i gruppen. Även möten med andra medarbetare från UV/RN, andra avdelningar på Livsmedelsverket och möten med externa aktörer har genomförts.

5 Resultatet

Beräkning av kostnader för fältarbetet

Riksmaten ungdom är i nuläget inte fullt finansierad och ett försök att minska kostnaderna är att personal på Livsmedelsverket utför fältarbetet istället för att anlita ett undersökningsföretag som t ex Statistiska centralbyrån, SCB som användes för fältarbetet i Riksmaten vuxna 2010-11. Beräkningar av kostnader för fältarbetet gjordes i projektet, se bilaga 1.

I samband med beräkningarna lämnades också en offertförfrågan till SCB, men de tackade nej till att lämna en offert då de inte såg sig som idealiska samarbetsparten i Riksmaten ungdom, se bilaga 2.

Identifiera och sluta avtal för datainsamling och sätta oss in i regelverk för datainsamling så lagar och föreskrifter följs

Projektgruppen utredde tillsammans med jurist vilka avtal som krävs i Riksmaten ungdom:

- avtal (eller överenskommelse) med AMM
- personuppgiftsbiträdesavtal

För pilotstudien skrevs avtal med respektive AMM-klinik, se bilaga 3-8.

En utbildning i personuppgiftslagen, PUL anordnades av projektgruppen där en jurist från Livsmedelsverket presenterade regelverket för PUL och de frågeställningar som är aktuella i Riksmaten ungdom presenterades:

- PUL ska skydda människor mot att deras personliga integritet kränks genom behandling av personuppgifter. Med hjälp av PUL får man igång ett tänk för dataskyddet.

Livsmedelsverket är personuppgiftsansvarig. Vårt personuppgiftsombud är Christina Olsson och hon ska meddelas om undersökningar är på gång, eftersom hon ska känna till vilka undersökningar som genomförs på Livsmedelsverket.

Om Livsmedelsverket inte följer PUL kan vi bli skadeståndsskyldiga.

- Hantering av klasslistor i Riksmaten ungdom och rutiner för löpnr som skapas i Riksmaten ungdom kopplat till personuppgifter, vad bör vi tänka på angående PUL?

Klasslistor är exempel på ostrukturerat material och då är det fokus på att det inte missbrukas. Till exempel i Riksmaten ungdom måste vi själva tänka ut hur vi förvarar och hanterar klasslistor (och kodnycklar) säkert.

- Vad krävs då vi skickar data eller prover från våra undersökningar till andra forskare och myndigheter etc både inom Sverige och till andra länder?

Personuppgiftsbiträdesavtal krävs. Det bästa är om vi uppger redan i etikansökan vilka våra samarbetsparternas är.

Presentationen finns i bilaga 9, minnesanteckningar i bilaga 10 och länk till faktabroschyr om PUL som alla som arbetar i Riksmaten ungdom har läst finns här: <http://www.datainspektionen.se/Documents/faktabroschyr-pul-forskning.pdf>

Inhämta erfarenheter från MSB-skolbarnsstudien

Under 2014 genomfördes den MSB-finansierade skolbarnsstudien bland elever i åk 5, "Kostrelaterad exponering hos skolbarn" härefter kallad MSB-skolbarnsstudien. Erfarenheter från MSB-skolbarnsstudien har varit viktiga för planeringen av Riksmaten ungdom. I juni hölls ett möte där erfarenheter från MSB-skolbarnsstudien framfördes till Riksmatens projektgrupp, se bilaga 11. Monika Pearson var kontaktansvarig mellan Riksmaten ungdom och MSB-skolbarnsstudien och på så sätt underlättades överföring av erfarenheter mellan undersökningarna. En rapport från MSB-skolbarnsstudien har sammanställts,

se <http://www.livsmedelsverket.se/globalassets/om-oss/samarbeten/projekt/konsumenternas-matvanor-och-halter/matvanor-hos-elever-i-arskurs-5.pdf>.

Viktiga erfarenheter från MSB-skolbarnsstudien:

- Ej för lång tid mellan informationsmöte och undersökningsdag.
- Rektorer på skolorna var mycket upptagna och därför svåra att nå. Kontakta både rektor och skolans administratör för den första kontakten med skolan.
- Be rektorn utse en kontaktperson från skolan om rektorn tackar ja till skolans deltagande. Kontaktpersonen engagemang är mycket viktig för klassens deltagarfrekvens.
- Det fungerade bra med informationsmötet för eleverna på skoltid.
- Bra om en AMM-sköterska kan vara med och berätta om provtagningen på informationsmötet.
- Det krävs mycket arbete för att hitta rätt rör till vissa analyser och på grund av Livsmedelsverkets upphandlingsavtal.
- AMM behöver tydliga anvisningar för provtagning och transport av prover.
- Flera elever glömde att fylla i enkäten, rutiner för påminnelse måste skapas.
- Vissa av frågorna i enkäten behöver eleverna ta hjälp av sina föräldrar.

Tillsammans med AMM-kliniker skapat en organisation för provtagning (+ längd och vikt)

Kontakter från de tidigare matvaneundersökningarna Riksmaten vuxna och MSB-skolbarnsstudien användes för att skicka ut en blänkare i augusti 2014 till alla sju AMM-regioner i Sverige om Livsmedelsverkets planer för Riksmaten ungdom och en förhoppning om samarbete.

I november 2014 bjöds alla kontaktpersoner i AMM-regionerna in till ett möte på Livsmedelsverket där upplägget för Riksmaten ungdom presenterades och diskuterades. På mötet presenterades också resultat från Riksmaten vuxna 2010-11 och MSB-skolbarnsstudien där flera av AMM-klinikerna deltog, och resultat från andra studier där Livsmedelsverket eller AMM deltagit i datainsamlingsarbetet.

I februari 2015 skickades förslag på veckor för datainsamlingen ut till de sju AMM-regionerna. En förfrågan om möjlighet att diskutera upplägget och planera fältarbetet ställdes till alla AMM-kliniker och tre personer från Göteborg, Linköping och Stockholm tackade ja till att vara med och diskutera upplägget. Två AMM-kliniker bytte till andra veckor än de föreslagna och en AMM-klinik hade inte möjlighet att delta i pilotundersökningen, men hoppas på att delta i huvudundersökningen.

Kontakter mellan Livsmedelsverket och AMM-klinikerna

Tidpunkt	Aktivitet	Bilaga/kommentar
Aug 2014	Första kontakt med AMM-kliniker per mail	Bilaga 12 med blänkare om planer för pilot- och

		huvudundersökning
Nov 2014	Möte i Uppsala	Bilaga 13 med deltagarlista och minnesanteckningar
Feb 2015	Info och förslag på vecka skickades ut till AMM-klinikerna	Bilaga 14 med förfrågan. Innan förfrågan skickades ut till AMM-klinikerna diskuterades förslagen på veckor med Preanalys, UV/BI

Därefter hade projektgruppen fortsatt kontakt och planering med AMM-klinikerna.

Bestämma vilket provmaterial som behövs för insamling av de biologiska proverna

Bestämning av provmaterial och anvisningar för provtagningen togs fram i samarbete med MSB-projektet ”Nätverk vid upptäckt av befolkningsexponering för farliga kemiska ämnen”, se bilaga 15. Erfarenheter från Riksmaten vuxna och MSB-skolbarnsstudien användes vid framtagandet.

Provmängden blod beräknades till drygt 50 ml (dock max 2ml/kg kroppsvikt) och 8 st rör med blod och 5 st rör med urin kommer att dras från varje deltagare.

Rutiner för provmottagning (team Preanalys på UV/BI) och utrymme i frysar för att spara prover

Medarbetare från Preanalys deltog i möten där provhantering och transport av prover diskuterades. Tidpunkt för datainsamlingsveckor diskuterades även med Preanalys. Preanalys inventerade frysar och för att prover från pilotstudien ska rymmas i befintliga frysar krävs tid för att gå igenom om äldre prover från tidigare undersökningar kan packas om eller eventuellt kastas. För huvudundersökningen behövs en eller flera frysar köpas in.

Beslut togs att etiketter med streckkoder för blod- och urinprover ska användas för att underlätta provhanteringen. Etikettmaskin finns hos Preanalys.

Tillsammans med proverna då de transporteras från AMM-kliniken till Livsmedelsverket bifogas en provlogg till Preanalys med text för provtagning och eventuella avvikelser vid provtagningen, se dokument 6 i bilaga 15. Instruktioner angående transport av proverna togs fram, se dokument 7 i bilaga 15.

Etikansökan

Etikansökan skickades in i maj 2015 till Etikprövningsnämnden, se bilaga 16 och beslut om komplettering (förtydliganden om biobanken) kom i juni, se bilaga 17. Därefter kompletterades etikansökan, se bilaga 18 och godkändes 22 juni 2015, se bilaga 19. Etikansökan omfattar både pilot- och huvudundersökningen. Inom två år från beslutet måste undersökningen starta. I samband med att etikansökan skrevs togs även informationsmaterial till elever och föräldrar fram, se bilaga 20.

Underlag för urval

För huvudundersökningen är målet att få ett representativt urval av ungdomar i de aktuella åldersgrupperna, medan i pilotstudien är målet att olika ”typer” av skolor ingår, t ex skolor i större och mindre städer, både kommunala skolor och friskolor och flera gymnasieprogram.

Pilotundersökningen:

Urvalet för pilotundersökningen gjordes av projektgruppen med vägledning från SCB och 14-15 skolor per AMM-region valdes ut, se bilaga 21. Enligt planeringen skulle vi köpa in tjänsten från SCB, men SCB hade inte möjlighet att hjälpa oss trots att vi tog kontakt med dem i ett tidigt skede.

Huvudundersökningen:

För urvalet i huvudundersökningen krävs det hjälp från SCB i och med att urvalet bör vara av proportionell allokering enligt befolkningsstatistiken, det vill säga från stora urval dras stora urvalgrupper och från små urval dras små urvalsgrupper vilket innebär att fler personer från Svealand än från Norrland ingår.

Urvalet bör vara representativt på följande variabler:

Kön, årskurs, region, stads- eller landsbygdskommun, eventuellt utbildningsnivå per area, utbildningsnivå föräldrar eller där deltagaren är mantalsskriven, socioekonomi och eventuellt fler variabler.

Inkluderas:

Vi strävar efter att inkludera alla elever i den utvalda klassen Eventuellt att det kan vara svårt att hinna provta fler än 20 elever per dag, men detta undersöks i pilotundersökningen.

Exkluderas:

-Särskolor

-Eventuellt blandade årskurser t ex 5-6

-Eventuellt klasser som är mycket små, ska en gräns sättas på minst antal elever? Bör diskuteras med SCB, utesluts en viss grupp om små klasser exkluderas?

Funderingar/frågetecken:

Klasser som ingått i studier tidigare samma termin? Ska de exkluderas?

Ett möte genomfördes tillsammans med SCB i januari 2015 och följande diskuterades/information delgavs:

- Vilka uppgifter har SCB tillgång till, finns t ex föräldrars sysselsättning?

SCB har tillgång till flera register, t ex elevregistret, utbildningsregistret och lärarregistret. För att få föräldrars utbildning samkörs register.

Angående föräldrars sysselsättning finns inget heltäckande, men finns en grovre indelning: tjänsteman etc. Eventuellt att det kan krävas ett godkännande för utlämnande av registeruppgifter.

- Vad ”förlorar” vi om klasser från samma kommun ingår?

Inget problem med representativitet, men vi förlorar i precision. Med representativitet menas att varje klass har möjlighet att komma med i urvalet, men att urvalsprocessen kan göras i flera steg så att t ex kommuner väljs ut i ett första steg och därefter skolor. Om flera skolor (dvs åk 5, åk 8 och om gymnasiet finns) kan de komma från samma kommun. Dock kan små kommuner falla bort om de inte har gymnasium, men eventuellt kan man dela upp kommuner med både grundskola och gymnasium och de som bara har grundskola.

- *Tips angående friskolor/kommunala skolor.* Med ett stort urval blir det troligen inget problem
- *Hur tittar man på socioekonomi när många ungdomar har två familjer?* Finns inget generellt, antingen där personen tillbringar mest tid, är folkbokförd eller tittar på båda familjerna och tar högsta eller lägsta utbildning hos föräldrarna.
- *Är det tillräckligt med 50 klasser per årskurs?*
Det beror ju på vad vi vill titta på, men storleken verkar rimlig.
- *Vi önskar 3000 deltagare och kan inte acceptera deltarantal under 50 %, hur många bör tillfrågas?*
Svårt att säga, men i piloten ser vi hur många skolor som tackar ja och kan utgå från det. Om vi räknar på att 60 % av skolorna tackar ja, måste vi tillfråga 5000 deltagare. SCB rekommenderar att tillfråga fler skolor från början. Urvalet blir mer "svårtolkat" om man utökar urvalet efterhand om vi får för få skolor. Det kan också vara bra att be skolor/elever som tackar nej att fylla i någon typ av enklare enkät. SCB kan också göra en bortfallsanalys.
- Register uppdateras ca en gång per år, kommunerna har troligen de mest aktuella registren.

Deltagarantal i pilotundersökningen

För att testa undersökningsmomenten i samtliga åldergrupper och få tillräckligt med deltagare för valideringen beslöts att en klass i åk 5, åk 8 och åk 2 på gymnasiet skulle tillfrågas per AMM-region. Klasserna är olika stora och deltagarfrekvensen kommer sannolikt att skilja sig i klasserna.

Beräkningen baseras på att antalet elever i medeltal är 20 st (ref Skolverket), dvs 20 elever x 3 klasser=60 elever per AMM-region och 60 x 6 AMM-regioner som deltar ger 360 elever som tillfrågas om deltagande i pilotundersökningen. Med en deltagarfrekvens på 70 % ger det 252 st deltagare och vid 60 % som deltar blir antalet deltagare 216 st.

Kontakt med skolor och deltagare

I projektgruppen beslöt vi att kontakta skolans rektor eftersom det är han/hon som har mandat att besluta om skolan har möjlighet att delta i en undersökning och cc till skoladministratör, se bilaga 22. Första kontakten med skolan var via e-post. Därefter kontaktas skolans kontaktperson per mail eller telefon.

Informationsbrevet med samtyckesformulär skickades ut per post till eleven när skolan tackat ja och vi fått klasslistan med adressuppgifter.

Kompetenscentret för måltider i vård, skola och omsorg på UV/RÅ har skapat kontakt med skoledare och erfarenheter från angående skolkontakter som förmedlades till Riksmaten ungdom:

- Organisationen i kommunerna ser olika ut och det finns ingen given person att kontakta i kommunerna. I vissa kommuner finns folkhälsosamordnare som har en överblick, men som saknas i andra kommuner. Skolhälsovården har ett nätverk som vi skulle kunna använda.
- För att väcka intresse om Riksmaten ungdom skulle vi kunna delta i någon mässa för skolor. En flyer togs fram som delades ut på Skolriksdagen i våras och det var stort intresse från både lärare och skolsköterskor. Vidare arbete med att väcka intresse för Riksmaten ungdom ingår i arbetet med kommunikationsplanen med hjälp av medarbetare från KO.

Ungdomar som inte deltar i gymnasieutbildningen

Ca 90 % av alla elever som går ut åk 9 i grundskolan går vidare till en utbildning/gymnasiet/motsvarande efter högstadiet. Ca 70 % av eleverna får slutbetyg i gymnasiet inom ordinarietid och 76 % något senare. Cirka 2000 elever börjar ej på gymnasiet varje år i Sverige.

Andelen som är behöriga att söka gymnasiet är knappt 90 % och av dessa är det ca 98 % som söker in på gymnasiet.

Alla kommuner har ett ansvar att hålla sig informerade om vad ungdomar som inte fyllt 20 år och inte går i gymnasiet/ fullföljt gymnasiet eller motsvarande utbildningar, gör och erbjuda dem lämpliga individuella åtgärder, men det verkar vara så att endast ett fåtal av de som inte går i gymnasiet deltar i kommunens program.

Detta regleras av det kommunala informationsansvaret, som nu kallas för det kommunala aktivitetsansvaret, se bilaga 23.

Delprojektgruppens förslag till piloten: Endast webbregistrering och enkät genomförs i gruppen. Ca 30 st rekryteras individuellt och instrueras per telefon hur webbregistreringen ska göras och hur enkäten ska fyllas i.

- *Hur många ska tillfrågas?* Om vi utgår från liknande deltagarsiffror som Riksmaten vuxna med telefonkontakt bör vi tillfråga 100 ungdomar för piloten. Vi önskar 30 ungdomar som inte går i gymnasiet.
- *Ungdomar från hela landet liknande RM vuxna 2010-11 eller kluster? Hur göra urvalet?* Förslag är att samköra skolregistret och befolkningsregistret för ungdomar födda 1998 för piloten. I första hand de kommuner som är med i urvalet (om det blir för få, eventuellt hela landet). Se förslag på flödesschema i bilaga 24.

Denna grupp kan vara bättre att nå då vuxnas matvanor undersöks eftersom metoden blir mer lika. Ett förslag till nästa matvaneundersökning på vuxna är att även 17-åringar som inte går på gymnasiet skulle kunna ingå. För att hitta denna grupp kan skolregistret samköras med befolkningsregistret.

Flödes- och körscheman för datainsamling

Följande scheman togs fram:

- Flödesschema med flödet från utskick till rektorer till utskick av presentkort i pilotstudien, bilaga 25.
- Flödesschema kontakt med skolor, bilaga 26.
- Exempel på schema för provtagningsdagen (från MSB-skolbarnsstudien), bilaga 27.
- Tidsplan med förfrågan och information till AMM som ska kunna användas i huvudundersökningen, se schema i stycket ”*Tillsammans med AMM-kliniker skapa en organisation för provtagning*”
- Flödesschema för ungdomar som inte går i gymnasiet, se länk i stycket ”*Ungdomar som inte deltar i gymnasieutbildningen*”.
- Anvisningar och checklistor för AMM, bilaga 15.

Checklistor för informationsmötet, undersökningsdagarna och vad som ska meddelas skolans kontaktperson gjordes på kick-offen i juni där hela Riksmatens projektgrupp deltog. I pilotundersökningen kommer ett mer detaljerat körschema som anpassas för varje klass att tas fram.

Motprestation till skolor

Beslut har sedan tidigare tagits att deltagare i pilotundersökningen får ett presentkort på 300 kr. Livsmedelsverket använt presentkort från PAUS i andra studier, men företaget har upphört med sin verksamhet och därför utreddes i projektet vilket företag vi kunde anlita. Projektgruppens förslag var presentkort hos Intersport, Stadium, Akademibokhandeln, Elgiganten, MediaMarkt och biobiljetter. Inköp skickade ut en förfrågan och två företag kontaktade oss. Vi gick vidare med Prendo som erbjöd 11 olika produkter till deltagarna som de kunde välja emellan t ex biobiljetter, biljetter och elektronikprodukter, se bilaga 28-29.

Någon typ av feedback till ungdomarna och skolorna skulle vi vilja ge. Följande frågor togs fram för att ställas till klassens kontaktperson för att ta reda på vad skolan önskar, se bilaga 30. På Livsmedelsverkets webbplats skulle vi kunna presentera resultat från olika landsändar eller skolor. Förslaget arbetar vi vidare med efter pilotundersökningen.

Förslag från Kompetenscentrum:

-Kompetenscentrum med hjälp av konsult tagit fram ett skolmaterial "Mat för alla sinnen" som kommer att lanseras och testas i åk 4-6. Eventuellt skulle vi kunna erbjuda mer kring detta material som tack till skolorna. Material för högstadiet och gymnasium saknas. Riksmaten ungdom berör flera olika ämnesområden i skolan och det skulle vi kunna dra nytta av när vi säljer in undersökningen i skolorna.

-Dela ut Hej skolmats affisch och bordsryttare. I dagsläget får skolorna betala för materialet.

- Kostrådsmaterial för ungdomar - idag oklart vad Livsmedelsverket kommer att satsa på.
- Temadag och lärarhandledningar om hur man kan jobba med mat och hälsa. Detta är ett väldigt stort projekt som vi inte kan lösa utan extra resurser.
- Förslag att vi skulle kunna utgå från "Hitta stilen-materialet"?
www.hittastilen.nu Kan detta koncept användas och vidareutvecklas till även äldre ungdomar?
- Någon från Livsmedelsverket skulle kunna besöka de skolor som deltagit i piloten.

Beslut:

Vi inväntar svar på enkäten till skolans kontaktperson och bestämmer efter pilotundersökningen vad som från Livsmedelsverket är möjligt att erbjuda skolan.

6 Erfarenheter från projektet

Arbetet i projektet har varit kul och intressant. Projektets aktiviteter är utförda och kommer nu att testas i pilotundersökningen. Projektet har inneburit flera utmaningar då många delaktiviteter är beroende av andra avdelningar internt och också av externa aktörer t ex SCB. Både internt och externt är många upptagna med andra arbetsuppgifter och även om vi är ute i god tid är det svårigheter att få den input vi efterfrågat.

I projektgruppen var alla involverade i de olika delprojekten i Riksmaten ungdom samtidigt vilket gjorde arbetet tungt ibland. Dessutom var en projektmedlem på väg att byta till en annan avdelning, vilket gjorde det svårt för personen att prioritera projektet.

Arbeta vidare med:

Kontakt med SCB för att köpa urval.

Anlita/konsultera läkare som kan gå igenom och meddela deltagare om kliniska provsvar.

Hitta effektivare sätt för beställning av material t ex provrör och presentkort.

Sammanställa svar från skolans kontaktpersoner vad skolan "önskar" från Livsmedelsverket. Vilka resurser har vi att erbjuda skolorna något enligt förslagen?

Elever som inte deltar i något gymnasieprogram.

Biobanksresurser (frysar).

7 Ekonomisk slutrapport

Budgeten för detta delprojekt ingår i huvudprojektet för Riksmaten ungdom och ingår i huvudprojektets ekonomiska slutrapport.

8 Bilagor

Bilaga 1. Skattning av kostnader för fältarbetet i Riksmaten ungdom

Bilaga 2. SCB:s svar på offertförfrågan

Bilaga 3-8. Avtal/överenskommelse med respektive AMM-region

Bilaga 9. PUL-presentation

Bilaga 10. Minnesanteckningar från PUL-utbildning

Bilaga 11. Minnesanteckningar från möte om MSB-skolbarnsstudien

Bilaga 12. Blänkare till AMM om planer för pilot- och huvudundersökning

Bilaga 13. Möte med AMM nov 2014

Bilaga 14. Förfrågan om AMMs deltagande i pilotundersökningen

Bilaga 15. Provmaterial och anvisningar till AMM

Bilaga 16. Etikansökan inskickad maj 2015

Bilaga 17. Beslut om komplettering av etikansökan juni 2015

Bilaga 18. Komplettering av etikansökan juni 2015

Bilaga 19. Godkännande av etikansökan beslut juni 2015

Bilaga 20. Info-material till elever och vårdnadshavare

Bilaga 21. Urval för pilotundersökningen

Bilaga 22. Förfrågan till rektor om skolans deltagande

Bilaga 23. Ungdomar som inte deltar i gymnasieprogram

Bilaga 24. Flödesschema ungdomar som inte deltar i gymnasieprogram

Bilaga 25. Flödesschema med flödet från utskick till rektorer till utskick av presentkort

Bilaga 26. Flödesschema kontakt med skolor

Bilaga 27. Exempel på schema för provtagningsdagen

Bilaga 28-29. Presentkort i pilotstudien

Bilaga 30. Frågor till skolans kontaktperson